

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Politický systém v ČR

Výkonná moc v ČR /exekutiva/

1. Prezident

PREZIDENTSKÉ VOLBY

Prezidenta republiky volil Parlament ČR na společné schůzi obou komor do roku 2013, respektive poslední volba Parlamentem proběhla v roce 2008.

Od roku 2013 probíhá přímá volba prezidenta.

Prezident republiky je hlavou státu.

Prezident republiky je volen v přímých volbách.

Prezident republiky se ujímá úřadu složením slibu. **Volební období** prezidenta republiky trvá **pět let** a začíná **dnem složení slibu**.

Volba prezidenta republiky se koná tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva.

Prezidentem republiky je zvolen kandidát, který obdržel nadpoloviční většinu platných hlasů oprávněných voličů. Není-li takový kandidát, koná se za čtrnáct dnů po začátku prvního kola volby druhé kolo volby, do kterého postupují dva nejúspěšnější kandidáti z prvního kola volby. Při rovnosti hlasů postupují do druhého kola volby všichni kandidáti, kteří v prvním kole volby získali nejvyšší počet platných hlasů.

Prezidentem republiky je zvolen kandidát, který obdržel ve druhém kole volby nejvyšší počet platných hlasů oprávněných voličů. Je-li takových kandidátů více, prezident republiky není zvolen a do deseti dnů se vyhlásí nová volba prezidenta republiky.

Navrhovat kandidáta je oprávněn každý občan České republiky, který dosáhl věku 18 let, podpoří-li jeho návrh petice podepsaná nejméně **50 000** občany České republiky oprávněnými volit prezidenta republiky. Navrhovat kandidáta je oprávněno nejméně **dvacet poslanců** nebo nejméně **deset senátorů**.

Právo volit má každý občan České republiky, který dosáhl věku 18 let.

Volba prezidenta republiky se koná v posledních šedesáti dnech volebního období úřadujícího prezidenta republiky, nejpozději však třicet dnů před uplynutím volebního období úřadujícího prezidenta republiky.

Uvolní-li se úřad prezidenta republiky, koná se volba prezidenta republiky do devadesáti dnů.

Volbu prezidenta republiky vyhlašuje předseda Senátu nejpozději devadesát dnů před jejím konáním. Není-li funkce předsedy Senátu obsazena, vyhlašuje volbu prezidenta republiky předseda Poslanecké sněmovny.

Prezidentem republiky může být zvolen **občan, který je volitelný do Senátu**.

Nikdo **nemůže být zvolen více než dvakrát za sebou**.

Prezident republiky složí slib do rukou předsedy Senátu na společné schůzi obou komor.

Slib prezidenta republiky zní: "Slibuji věrnost České republice. Slibuji, že budu zachovávat její Ústavu a zákony. Slibuji na svou čest, že svůj úřad budu zastávat v zájmu všeho lidu a podle svého nejlepšího vědomí a svědomí."

Prezident republiky se může vzdát svého úřadu do rukou předsedy Senátu.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Prezident republiky

- jmenuje a odvolává předsedu a další členy vlády a přijímá jejich demisi, odvolává vládu a přijímá její demisi,
- svolává zasedání Poslanecké sněmovny,
- rozpouští Poslaneckou sněmovnu,
- pověřuje vládu, jejíž demisi přijal nebo kterou odvolal, vykonáváním jejích funkcí prozatímne až do jmenování nové vlády,
- jmenuje soudce Ústavního soudu, jeho předsedu a místopředsedy,
- jmenuje ze soudců předsedu a místopředsedy Nejvyššího soudu,
- odpouští a zmírňuje tresty uložené soudem a zahlazuje odsouzení,
- má právo vrátit Parlamentu přijatý zákon s výjimkou zákona ústavního,
- podepisuje zákony,
- jmenuje prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu,
- jmenuje členy Bankovní rady České národní banky.

Prezident republiky dále

- zastupuje stát navenek,
- sjednává a ratifikuje mezinárodní smlouvy; sjednávání mezinárodních smluv může přenést na vládu nebo s jejím souhlasem na její jednotlivé členy,
- je vrchním velitelem ozbrojených sil,
- přijímá vedoucí zastupitelských misí,
- pověřuje a odvolává vedoucí zastupitelských misí,
- vyhlašuje volby do Poslanecké sněmovny a do Senátu,
- jmenuje a povyšuje generály,
- propůjčuje a uděluje státní vyznamenání, nezmocní-li k tomu jiný orgán,
- jmenuje soudce,
- nařizuje, aby se trestní řízení nezačalo, a bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo,
- má právo udělovat amnestii.

Prezident republiky má právo účastnit se schůzí obou komor Parlamentu, jejich výborů a komisí. Udělí se mu slovo, kdykoliv o to požádá.

Prezident republiky má právo účastnit se schůzí vlády, vyžádat si od vlády a jejích členů zprávy a projednávat s vládou nebo s jejími členy otázky, které patří do jejich působnosti.

Prezidenta republiky **nelze po dobu výkonu jeho funkce zadržet, trestně stíhat ani stíhat pro přestupek nebo jiný správní delikt.**

Senát může se souhlasem Poslanecké sněmovny podat **ústavní žalobu proti prezidentu republiky** k Ústavnímu soudu, a to **pro velezradu nebo pro hrubé porušení Ústavy** nebo jiné součásti ústavního pořádku; velezradou se rozumí jednání prezidenta republiky směřující proti svrchovanosti a celistvosti republiky, jakož i proti jejímu demokratickému řádu. Ústavní soud může na základě ústavní žaloby Senátu rozhodnout o tom, že prezident republiky ztrácí prezidentský úřad a způsobilost jej znovu nabýt.

Uvolní-li se úřad prezidenta republiky a nový prezident republiky ještě není zvolen nebo nesložil slib, rovněž nemůže-li prezident republiky svůj úřad ze závažných důvodů vykonávat, náleží jeho pravomoci předsedovi vlády (případně předsedovi Poslanecké sněmovny nebo Senátu, podrobnosti stanoví zákon).

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PŘEHLED ČESKOSLOVENSKÝCH A ČESKÝCH PREZIDENTŮ V LETECH 1918 - 2018

14. 11.1918 T. G. Masaryk (zvolen v nepřítomnosti)

27. 5.1920 T. G. Masaryk

27. 5.1927 T. G. Masaryk

24. 5.1934 T. G. Masaryk (abdikoval 14. 12.1935)

18. 12.1935 Edvard Beneš (abdikoval pod nátlakem 5. 10. 1938, 22. 10. 1938 odchází do exilu)

30. 11.1938 Emil Hácha

Po rozbití Československa:

14. 3.1939 Jozef Tiso prezidentem samostatného Slovenského štátu

16. 3.1939 Emil Hácha prezidentem Protektorátu Čechy a Morava

Po osvobození Československa a ukončení 2. světové války:

28. 10.1945 Edvard Beneš potvrzen prezidentem

19. 6.1946 Edvard Beneš (abdikoval 7. 6. 1948)

14. 6.1948 Klement Gottwald (zemřel 14. 03.1953)

21. 3.1953 Antonín Zápotocký (zemřel 13. 11.1957)

19. 11.1957 Antonín Novotný

12. 11.1964 Antonín Novotný /od r. 1960 prezidentem ČSSR/, (abdikoval 22. 3.1968)

30. 3.1968 Ludvík Svoboda

22. 3.1973 Ludvík Svoboda (abdikoval kvůli nemoci 29. 5.1975)

29. 5.1975 Gustav Husák

22. 5.1980 Gustav Husák

23. 5.1985 Gustav Husák (abdikoval po listopadových událostech 10. 12. 1989)

29. 12. 1989 Václav Havel (jmenován na základě politických vyjednávání, přivedl zemi ke svobodným volbám v létě 1990)

5. 7. 1990 Václav Havel (zvolen novým Federálním shromážděním)

Rozpory na státoprávní uspořádání po volbách v r. 1992 vedly k tomu, že nedostal dostatek poslaneckých hlasů a 20. 7. 1992 odstoupil. V listopadu 1992 prohlašuje, že chce kandidovat na prezidenta České republiky.

26. 1.1993 Václav Havel (**1. prezident České republiky** po rozpadu Československa)

20. 1.1998 Václav Havel

28. 2. 2003 Václav Klaus (slib 7. 3. 2003)

15. 2. 2008 Václav Klaus (slib 7. 3.2008)

26. 1. 2013 Miloš Zeman (slib 8. 3. 2013)

1. kolo vyhrál se ziskem 24,21% hlasů, ve 2.kole porazil Karla Schwarzenberga ziskem 54,80% hlasů.

V březnu 2017 oznámil, že se o post hlavy státu bude ucházet i pro volební období 2018-2023. Začátkem srpna nasbíral 50 000 podpisů občanů ČR, aby mohl kandidovat.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

OTÁZKY A ÚKOLY:

1. Vyhledejte, v kterém kole prezidentských voleb byl zvolen Václav Havel a Václav Klaus prezidentem v historii samostatné České republiky. Kdo byli další kandidáti a jejich soupeři?
2. Vyhledejte kolikrát byla prezidentem vyhlášena amnestie od r. 1993 a koho se týkala.
3. Zamyslete se nad pravomocemi prezidenta České republiky. Myslíte si, že jsou dostatečné nebo jsi pro další rozšíření pravomocí na úkor vlády a Parlamentu?
4. Jakou roli mají prezidenti v jiných státech. Srovnej prezidenty těchto států – USA, Německo, Itálie, Rusko, Švýcarsko, Irán, Francie, Venezuela (vyberte si svůj stát).
5. Jaké znáte ve světě prezidentky – ženy? (Pokuste se je najít a vyberte si jednu, která Vás nějakým způsobem zaujala a vypracujte její krátký životopis).
6. Vyberte si v historii Československého státu jednoho prezidenta a připravte si jeho krátký životopis.
7. Kdo volí prezidenta v jiných státech světa (státy uvedené v otázce č. 4)?
8. Jaký máte názor na přímou volbu prezidenta v České republice. Jaký je přínos přímé volby prezidenta, případně jaká negativa jsou spojena s přímou volbou prezidenta.
9. Myslíte si, že je v současnosti na světě v prezidentské funkci někdo, kdo nemá daleko k postavě Ludvíka XIV. a jeho známému výroku „Stát jsem já!“